

ה"ת 11445/03/23 - יצחק עיישה נגד משטרת ישראל, רשות המיסים

בית משפט השלום בירושלים

ה"ת 11445-03-23 עיישה נ' מדינת ישראל
ה"ת 42054-04-23 שם תיק ללא שמות חסויים
תיק חיצוני: 523076/2022

בפני המבקש נגד המשיבות	כבוד השופט ציון סהראי
יצחק עיישה	
1. משטרת ישראל	
2. רשות המיסים	

החלטה

בפני בקשת המבקש להשבת סך של 312,500 ₪ שנתפסו במסגרת חיפוש שנערך בביתו ביום 28.2.23 (להלן: "התפוס" או "הכסף"). מדובר בכסף שנתפס במסגרת חקירה פלילית והועבר על ידי משטרת ישראל לרשות המיסים לאחר שהאחרונה הוציאה צו עיקול בגין חוב מס אזרחי של המבקש מלפני 20 שנה ויותר. המבקש מלין על העברת הכסף לצורך כיסוי חובות מס אזרחיים, ואף טוען כי לא היה מקום לתפוס את הכסף לכתחילה, מאחר והוא איננו קשור בעבירות הנחקרות.

תמצית העובדות:

1. ביום 28.2.23 נעצר המבקש בחשד לביצוע עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 415 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין"), קשירת קשר לפשע, עבירה לפי סעיף 499 לחוק העונשין, זיוף בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 418 לחוק העונשין, שימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 421 לחוק העונשין, עבירות לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח - 1968, עבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס - 2000 ועבירות לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש]. המבקש נחקר ושחרר באותו יום.

לטענת המשיבה 1, כנגד המבקש ראיות הקושרות אותו לפרשת הונאה של הביטוח הלאומי במסגרתה התקבלו במרמה קצבאות נכות ילדים בהיקפים גדולים מאוד.

2. ביום מעצרו נערך חיפוש בביתו של המבקש במסגרתו נתפס הכסף. למחרת היום, 1.3.23, פעלו רשויות המס להוציא צו עיקול לנכסי המבקש המצויים בידי צד שלישי (משטרת ישראל), וזאת בהתאם לסעיפים 7-7ב' לפקודת

המיסים (גביה) עד לכיסוי חוב בסך 4,382,013 ₪ (להלן: "צו העיקול").

ביום 16.3.23 העבירה משטרת ישראל את התפוס לרשות המיסים בהתאם לצו העיקול.

3. ביום 6.3.23, קודם להעברת הכספים לרשות המיסים, הגיש המבקש בקשה להשבת תפוס. ביום 14.3.23 הורה בית המשפט (כב' השופט ע' שקד) למשיבה להגיש תגובה לבקשה. כאמור, ביום 16.3.23 העבירה משטרת ישראל את התפוס לרשות המיסים, אף מבלי שהגישה תגובה לבקשה. ביום 22.3.23, טרם הוגשה תגובת המשטרה, הגיש המבקש הודעה לבית המשפט ממנה עלה כי הוא חוזר בו מבקשתו, שכן לדבריו נמסר לו כי התפוס הועבר לרשות המיסים לצורך כיסוי חובות אזרחיים, ועל כן הוא פונה לרשות המיסים להשבת הכסף. בהתאם הורה בית המשפט (כב' השופט ע' שקד) על מחיקת הבקשה.

4. ביום 24.4.23 הגיש המבקש בקשה חדשה במסגרת תיק ה"ת 42054-04-23 להשבת תפוס.

המשיבה התנגדה לבקשה.

5. ביום 28.5.23 התקיים דיון בבקשה שלאחריו הוגשו מסמכים על ידי המשיבה, וזאת בהתאם להחלטה שניתנה בדיון.

טיעוני הצדדים:

6. המבקש טען, כי העברת הכסף לידי רשות המיסים נעשתה שלא כדין, שכן מדובר בחוב אזרחי מוכחש מלפני 20 שנה ואף יותר, כאשר הכסף נתפס במסגרת הליך פלילי ולא ניתן להעבירו לצורך כיסוי חוב מס אזרחי. עוד טען, כי לא הייתה הצדקה לתפיסת הכסף במסגרת החקירה הפלילית, שכן אין לו קשר לפרשת ההונאה הנחקרת. לטענתו, מקור הכסף הינו בפיצוי בסך 500,000 ₪ אותו קיבל מחברת הפניקס בשנת 2014 בגין אבדן כושר עבודה.

7. המשיבה טענה, כי הכסף נתפס כדין, שכן המבקש חשוד בעבירות המיוחסות לו. עוד טענה, כי עצם הימצאות סכום כה גדול בביתו מקים חשד לכך שמדובר בכסף הקשור לפרשה הנחקרת. כמו כן, טענה כי הכסף הועבר לרשות המיסים לנוכח קיומו של צו עיקול ובהתאם להנחיית ראש מדור אכיפה כלכלית במשטרת ישראל מיום 11.4.22 (להלן: "ההנחיה"). המשיבה הוסיפה וטענה, כי כבר בתום חקירתו השלישית של המבקש הודע לו כי הכסף יועבר לרשות המיסים לצורך כיסוי חובותיו האזרחיים, וכי עליו לפנות לרשות המיסים לשם קבלת הכסף חזרה לרשותו.

דיון והכרעה:

8. סעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש)[נוסח חדש], התשכ"ט - 1969 (להלן: "הפקודה") קובע

קיומן של 5 עילות אשר יש בכוחן להצדיק תפיסת חפץ. למען הנוחות אביא להלן את נוסח הסעיף:

"32 (א) רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה."

9. התכליות לתפיסת החפץ ולהמשך ההחזקה בו הן אלו: תפיסתו לשם מניעת ביצוע עבירות; תפיסתו לצורך שימוש בחפץ כראיה בהליך משפטי ותפיסתו לצורך חילוט (**בש"פ 342/06 חברת לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל - "בש"פ לרגו"; רע"פ 7600/08 אברם נ' מדינת ישראל - "בש"פ אברם"**).

תפיסתו לצורך שתי התכליות הראשונות נלמדת במפורש מלשונו של סעיף 32(א) לפקודה ואילו תפיסה לצורך חילוט לאחר הרשעה בפלילים נלמדת מהוראות סעיף 39 לפקודה (**בש"פ 333/21 עלי אבו ג'אבר נ' מדינת ישראל - "בש"פ אבו ג'אבר"**).

10. החיפוש בביתו של המבקש בוצע מכוח צו חיפוש שניתן למשיבה. עיון בבקשה למתן צו החיפוש מלמד, כי הצו ניתן בגין חשד לביצוע עבירה של קשירת קשר לפשע, אולם לא ניתנה בו סמכות לתפוס כסף מזומן. חרף האמור, נתפס כסף מזומן בהיקף ניכר של 312,500 ₪. אמנם, סעיף 24(ב) לפקודה מאפשר תפיסת חפץ שלא הוזכר בצו אם יש יסוד סביר להניח שנעברה בו עבירה או שעומדים לעבור בו עבירה, אולם במקרה שכזה על המשטרה לפנות לבית המשפט על מנת שיוורה מה לעשות בחפץ לאחר תפיסתו (ראו גם **רע"פ 4526/18 אלוביץ נ' מדינת ישראל**). פנייה שכזו לא נעשתה.

11. תחת זאת, הודיעה המשטרה לרשות המיסים אודות תפיסת הכסף, שמצידה פעלה להוציא, כבר למחרת היום, צו עיקול שהופנה למשטרת ישראל בתור המחזיק בכסף. בסמוך לאחר קבלת צו העיקול הודיעה המשטרה למבקש, כי ככל והוא חפץ לקבל חזרה את כספו עליו לפנות לרשות המיסים.

12. בעניין זה אציין, כי קשה להתעלם מלוח הזמנים:

- א. ביום 28.2.23 בוצע החיפוש ונתפס הכסף.
- ב. ביום 1.3.23 (למחרת התפיסה) הוצא צו העיקול על ידי רשות המיסים ונמסר לידי המשטרה.
- ג. ביום 2.3.23 הודיעה המשטרה למבקש כי בכוונתה להעביר את הכסף לרשות המיסים לצורך כיסוי חובותיו האזרחיים.
- ד. ביום 6.3.23 הגיש המבקש לבית המשפט בקשה להשבת התפוס.
- ה. ביום 16.3.23 הועבר הכסף מחשבון המשטרה לחשבון רשות המיסים, וזאת לאחר שבקשת המבקש להשבת תפוס טרם נדונה וטרם הוגשה תגובת המשיבה בהתאם להחלטה מיום 14.3.23.

לכך יש להוסיף, כי לטענת רשות המיסים המידע אודות תפיסת הכסף הועבר אליה מהמשטרה.

13. לוח הזמנים המפורט לעיל, וכן העברת המידע אודות תפיסת הכסף מהמשטרה לרשות המיסים מעוררים תחושה של חוסר נוחות, לשון המעטה.

ראשית, צו החיפוש לא התיר תפיסת כסף מזומן. בנסיבות אלו, תפיסת כסף מזומן שלא בהתאם לצו והעברתו בסמוך לאחר מכן לצורך גביית חוב מס אזרחי, מעורר קושי של ממש. קושי זה מתחדד לנוכח העובדה שהמשטרה לא פנתה לבית המשפט לאחר תפיסת הכסף על מנת שיורה לה מה לעשות, כמתחייב על פי סעיף 24(ב) לפקודה וכן בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, ומיהרה להודיע לרשות המיסים כי תפסה אצל המבקש כסף רב.

שנית, אף לו היה מתיר הצו תפיסת כסף מזומן, עדיין יש בהעברתו לרשות המיסים לצורך גביית חוב מס אזרחי כדי לעורר קושי של ממש, בשים לב לכך שהדבר נעשה מבלי לקיים דיון בבית המשפט וכאשר תלויה ועומדת בקשת המבקש להשבת התפוס. אסביר.

14. תפיסתו של רכוש מכוח הוראות סעיף 32 לפקודה איננה כוללת את הסמכות לתפוס אותו לצורך גביית חוב מס אזרחי. סעיף 32 לפקודה מונה 5 עילות תפיסה של רכוש אליהם מצטרפת עילת תפיסה שיטית של "רכוש בשווי" בתיקי הלבנת הון, עילה שנקבעה בפסיקת בית המשפט העליון - ראו לעניין זה **בש"פ 1359/17 מ"י נ' ברוך**. תכליות התפיסה, כפי שנקבעו בפסיקת בית המשפט העליון (בש"פ לרגו ובש"פ אברם) אינן כוללות כיסוי חובות מס אזרחיים.

15. בהקשר זה מצאתי אף להפנות לפסק הדין שניתן **בש"פ אבו ג'אבר** שם נקבע, כי סעיף 32(א) לפקודה איננו כולל סמכות לתפיסת כסף מזומן בגין ביצוע עבירה של העלמת מס לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה, ככל שעבירה זו עומדת בפני עצמה ואינה מהווה "עבירת מקור". בנסיבות אלה, כאשר על פי פסיקת בית המשפט העליון לא ניתן לתפוס כסף מזומן בגין חשדות להעלמות מס פליליות מכוח סעיף 32(א) לפקודה, הרי שמקל וחומר לא ניתן לעשות שימוש בסמכות המסורה בסעיף זה ולתפוס כסף מזומן לצורך כיסוי חוב מס אזרחי. באותו עניין אף התייחס בית המשפט העליון לקשר שבין תפיסת כסף על פי סמכויות ואמצעי התפיסה הפליליים להליכים לגביית חוב אזרחי, תוך שהוא עומד על כך שיש להימנע מעשיית שימוש בכלי האכיפה הפלילי לצורך שירות תכליות אזרחיות. בשל חשיבות הדברים והרלוונטיות שלהם להליך שבפניי אביא את הדברים במלואם:

"שאלת המידתיות - במישור שיקול הדעת, הכף נוטה בבירור לעבר הימנעות משימוש בכלי התפיסה הפלילי כאשר פתוחה בפני רשויות המס הדרך לעשות שימוש בכלים פוגעניים פחות. בראש ובראשונה הדברים אמורים בכלי האזרחי של סעיף 194 לפקודת מס הכנסה, המאפשר לדרוש מהנישום ערובה לתשלום המס, או לבקש מבית המשפט ליתן צו לעיקול רכוש או אף תפיסה שלו, כפי שנעשה בפועל גם במקרה זה. תפיסת הכספים ב"מסלול" הפלילי לצורך הקפאת המצב הנתון עד לקבלת החלטת רשויות המס לפעול בנתיב האזרחי של סעיף 194

לפקודת מס הכנסה - מעוררת אי-נחת, מאחר שהיא חורגת לכאורה מתכליותיו של ההליך הפלילי ומצטיירת ככלי עזר של המישור האזרחי."

16. עיון בסעיף 5 לפקודת המיסים (גבייה) מלמד, כי לגובה המס סמכות להיכנס לחצריו של סרבן המס ולתפוס מיטלטלין לצורך כיסוי חובו.

לטענת רשות המיסים, מדובר בחוב מס שהצטבר משנת 1995, כאשר עיקר החוב הוא משנת 2003, קרי - לפני כ- 20 שנה ויותר. חרף האמור, לא פעלה רשות המיסים למימוש סמכותה החוקית להיכנס לחצריו של המבקש לצורך גביית החוב הנטען.

תחת זאת, הוציאה רשות המיסים את צו העיקול, לאחר שנמסר לה מהמטרה כי נתפס אצל המבקש סכום כסף גדול במהלך החיפוש.

17. צו העיקול מכוחו הועבר הכסף לרשות המיסים הוצא בהתאם להוראות סעיפים 7 - 7 לפקודת המיסים (גבייה), כאשר על פי הקבוע בצו ובפקודת המיסים (גבייה), קמה החובה לציית לו, קרי - לפעול להעברת הכסף בהתאם לצו. יחד עם זאת, נסיבותיו הקונקרטיות של המקרה שבפני מלמדות, כי לו תאושר התנהלות זו עלולה המשטרה להפוך לגוף הפועל לגביית חובות מס אזרחיים תוך שהיא עושה שימוש בסמכויות המסורות לה לצורך אכיפת החוק הפלילי. אסביר.

פקודת המיסים (גבייה) מחייבת את המחזיק לפעול בהתאם לצו עיקול שהוצא על ידי רשות המיסים בהתאם להוראות סעיף 7(1), אלא אם יש בידו הצדק סביר שלא לעשות כן, כפי שנקבע בסעיף 7(2).

בעניין זה, מצאתי להפנות להוראות סעיפים 33 ו- 34 לפקודה.

18. על רכוש שנתפס מכוח סעיף 32 (א) לפקודה חלים סעיפים 33 ו- 34 לפקודה הקובעים:

"שמירת התפוס

33. נתפס חפץ כאמור בסעיף 32, או הגיע לידי המשטרה חפץ שאחד התנאים האמורים בסעיף 32 חל עליו, רשאית המשטרה, בכפוף לאמור בסעיף 34, לשמרו עד אשר יוגש לבית המשפט."

"מסירת התפוס לפי צו

34. על פי בקשת שוטר שהוסמך לכך על ידי קצין משטרה בדרגת מפקח משנה או בדרגה גבוהה מזו דרך כלל או לענין מסויים (להלן - שוטר מוסמך), או על פי בקשת אדם התובע זכות בחפץ, רשאי בית משפט שלום לצוות כי החפץ יימסר לתובע הזכות או לאדם פלוני, או שינהגו בו אחרת כפי שיורה בית המשפט - הכל בתנאים שייקבעו בצו."

כלומר, הסמכות להורות מה ייעשה בחפץ שנתפס מכוח סעיף 32(א) לפקודה מסורה לבית המשפט. העברת התפוס באופן חד צדדי לידי רשות המיסים מבלי שהוגשה בקשה לבית המשפט בהתאם לסעיף 34 לפקודה, ועוד לאחר שהוגשה בקשה להשבת התפוס על ידי המבקש (שהועברה לתגובת המשטרה), ובטרם ניתנה החלטה כלשהי מלמדת כי מדובר בפעולה שבוצעה שלא כדין.

מחד, קמה למשטרה החובה לפעול בהתאם לצו העיקול, ומאידך עליה לפעול בהתאם להוראות סעיפים 33 ו- 34 לפקודה. אין המדובר בהוראות חיקוק הסותרות זו את זו.

19. לטעמי, הוראות סעיפים 33 ו- 34 לפקודה מקימות למשטרת ישראל הצדק סביר שלא לפעול בהתאם לצו העיקול טרם דיון בפני בית המשפט, שכן הסמכות להורות מה ייעשה בתפוס שנתפס מכוח סעיף 32(א) לפקודה מסורה בידי בית המשפט. קיומו של הצדק סביר הוא תנאי הקבוע בסעיף 7(2) לפקודת המיסים (גביה), וכאשר קיים הצדק סביר, הרי ששני החיקוקים האמורים מתיישבים זה עם זה באופן שאיננו פוגע בתוקפו של מי מהם.

20. בהקשר זה, טענת המשטרה ולפיה פעלה בהתאם להנחיית ראש מדור אכיפה כלכלית מיום 11.4.22 אין בידי לקבל. עיון בהנחיה מלמד, כי משטרת ישראל רשאית ליידע את רשות המיסים אודות קיומם של "תפוסים" על מנת שתשקול הוצאת שומה **טרם** יוחזר התפוס לבעליו. התנהלות זו עלולה להפוך את המשטרה לגוף הפועל לא רק לאכיפת החוק הפלילי אלא גם לגביית חובות מס אזרחיים תוך שימוש בסמכויות המסורות לה לצורך אכיפת החוק הפלילי. המקרה שבפניי ממחיש חשש זה. לעניין זה אין אלא להפנות שוב לדברים שנקבעו בפסק הדין **בש"פ אבו ג'אבר**.

21. יתר על כן, אף עיון בהנחיה עצמה מלמד, כי המשיבה פעלה שלא בהתאם לה. סעיף 3(ה) להנחיה מלמד, כי משמעות צווי עיקול על הכספים הינה **"שיש להקפיא את המצב ולא להעביר את הרכוש לאף גורם: לא לרשות שהוציאה את הצו ולא לחשוד"**. כלומר, גם על פי ההנחיה עליה מסתמכת המשיבה, קיומו של צו עיקול מקפיא את המצב.

לפיכך, העברת הכסף לרשות המיסים מיד לאחר קבלת צו העיקול נעשתה בניגוד להנחיה. לא נעלם מעיני סעיף 3(ו) להנחיה, אולם לא מצאתי כי יש בו כדי לשנות ממסקנתי. מכל מקום, מדובר בהנחיה בלבד, שגם על פי האמור בה, לא היה מקום להעביר את הכסף באופן חד צדדי לרשות המיסים על פי צו העיקול, קל וחומר כאשר טרם העברתו הייתה תלויה ועומדת בקשת המבקש להשבת תפוס ונדרשה תגובת המשיבה.

22. לפיכך, מצאתי כי העברת הכסף לרשות המיסים בנסיבות שהוצגו בפניי נעשתה שלא כדין, ועל כן אני מורה לרשות המיסים להשיב את הכסף לחשבון המשטרה.

23. כעת, אבחן האם הייתה הצדקה לתפיסת הכסף בגדרה של החקירה הפלילית.

האם קיימת הצדקה לתפיסת הכסף במישור הפלילי:

עמוד 6

24. עיון בתיק החקירה מעלה, כי קיים חשד סביר הקושר את המבקש לחלק מהעבירות המיוחסות לו. עוד עולה מתיק החקירה, כי קיים חשד סביר לכך שמדובר בכסף הקשור באופן ישיר לעבירות הנחקרות.

25. יחד עם זאת, מדובר בחשד סביר בלבד, ויש מקום להעמיק את החקירה בעניין זה. עוד יש לבחון, את גרסת המבקש ולפיה מדובר בכספי פיצויים אותם קיבל מחברת הביטוח. המבקש פירט בגרסתו פרטים עובדתיים אותם ניתן וצריך לבדוק, וחזקה על המשיבה כי תעשה כן בתוך תקופת התפיסה.

26. בשלב זה, די בחשד הסביר שהוצג לעיוני כדי להצדיק המשך החזקת התפוס לפרק זמן של חודשיים נוספים, קרי - עד ליום 27.8.23 (ובסה"כ 6 חודשים מאז נתפס הכסף). על המשיבה להעמיק את החקירה בכל הנוגע לעניינו של המבקש ולכסף שנתפס בביתו, כך שככל ותוגש בקשה נוספת להארכת תוקף החזקת התפוס, יהיה בידה להציג ראיות ומסמכים נוספים התומכים בבקשה שכזו.

27. סוף דבר, אני מורה לרשות המיסים להעביר את הסך של 312,500 ₪ לחשבון המשטרה. הכסף יוחזק על ידי משטרת ישראל עד ליום 27.8.23.

28. ניתן לערור על החלטה זו לבית המשפט המחוזי.

29. המשטרה תתאם איסוף תיק החקירה מול מזכירות בית המשפט.

ניתנה היום, י' תמוז תשפ"ג, 29 יוני 2023, בהעדר הצדדים.